

"Krčkoga zbornika" Povijesnog društva o. Krka (oba su društva članovi izdavača "Historijskog zbornika"), itd. Značajni su njegovi mnogobrojni prinosi u "Hrvatskom biografskom leksikonu", "Pomorskoj enciklopediji" i "Pomorskom leksikonu". Sve je to, pored ostalog, utjecalo da je 1969. god. dobio i puljsku nagradu "Mijo Mirković".

Dr. Radojica Barbalić bio je nevjerojatno samozatajna ličnost, osobno uvijek u drugome planu, ali s objavljenim djelom uvijek u vrhovima hrvatske historiografije.

Petar Strčić

Prof. dr. IVAN BEUC (1918.–1994.)

Istaknuti hrvatski znanstvenik i nastavnik Ivan Beuc preminuo je u Zagrebu 15. kolovoza 1994. godine. Rođen je 3. srpnja 1918. u Beču. Osnovnu školu polazio je u Zagrebu, a gimnaziju je završio u Dubrovniku. Pravo je studirao u Zagrebu i Beču, gdje je doktorirao 1942. (doktorat je poslije II. svjetskog rata nostrificirao u Ljubljani). Najprije je radio u Glavarstvu Građanske uprave NDH za područje Sušak-Rijeka u Kraljevici, odakle je prešao u NOB, pa je 1946. demobiliziran kao vojni invalid. Od tada je radio u Zdravstvenoj središnjici u Zagrebu i Splitu, u Državnom zavodu za socijalno osiguranje u Splitu i Beogradu, u Komitetu za zdravlje Vlade FNR Jugoslavije u Beogradu, u Oblasnom narodnom odboru za Dalmaciju u Splitu i u Kotarskom NO-u Zadar. Odavde je 1951. premješten u Državni (danas Povijesni) arhiv u Rijeku, gdje je do 1956. bio direktor. Beuc postaje, zapravo, pravi njegov utemeljivač – Arhiv se u njegovo doba prostorno naglo širio, od četiri radnika osoblje se povećava čak na 32, u arhiv prima i zaštićuje veoma mnogo dragocjenih arhivalija iz Istre, Kvarnerskoga primorja i Gorskog kotara, kao i iz Italije, koja djelomice vraća uzeta vreća. Ustanovljuje arhivsko spremište za Istru u Pazinu (danas Povijesni arhiv Istre). Organizira arhivske seminare i tečajeve. Ustanovljuje znanstveni godišnjak "Vjesnik" riječkoga arhiva, čiji je prvi glavni urednik (1953–56); to je prvo povijesno glasilo u Zapadnoj Hrvatskoj uopće, a izlazi i danas. God. 1953. objavljuje drugi opći inventar građe u tadašnjoj Jugoslaviji; u Arhivu utemeljuje i biblioteku.

Ivo Beuc je jedan od inicijatora osnivanja Jadranskoga instituta JAZU u rijeci (danas Zavod za povijesne i društvene znanosti HAZU), točnije rečeno – da se obnovi istoimeni institut koji je od 1945. do 1948. radio u Sušaku. God. 1956. prelazi u Zagreb, te postaje šef Odjela za noviju povijest (od 1848. dalje) u Arhivu Hrvatske (danas Hrvatski državni arhiv). Tada je, pored ostaloga, izradio prednacrt prvoga zakona o arhivima i arhivskoj građi u SR Hrvatskoj, modele za izradu rukopisnih ostavština, općeg inventara arhivske ustanove itd. Sudjelovao je kao organizator i predavač na više tečajeva i seminara, kao i na 5. međunarodnome kongresu arhivista u Bruxellesu 1964. s referatom "Mehanografska sredstva u arhivskoj službi. (Uvođenje kompjutera u arhivsku službu)". God. 1971. Beuc je prešao na Pravni fakultet te je kao redovni sveučilišni profesor do umirovljenja 1988. predavao Povijest države i prava naroda SFRJ. Bio je voditelj arhivskih postdiplomskih studija, a i predavač na tim studijama u Zagrebu i Zadru. Beuc je bio i predsjednik Društva arhivista Hrvatske, član Arhivskog savjeta Hrvatske i Jugoslavije itd.

Profesor Beuc bio je i znanstveni radnik koji je dao vrijedne rezultate istraživanja hrvatske prošlosti. Tako je već kao student u Zagrebu u nekoliko navrata dobio sveučilišne nagrade. God. 1939. objavio je svoju prvu, i to veoma zapaženu studiju pod naslovom "Kojim pravom postaje Marija Terezija i hrvatskim kraljem". God. 1940. dobio je Humboltovu stipendiju. Ističemo radnije "Osorska komuna u pravno-povijesnom svjetlu" (1953.), "Statut zadarske komune iz 1305.

godine" (1945), "Još o problemu formiranja feudalnih država u Južnih Slavena" (1976.), "Državna zajednica Hrvatskoslavenskog kraljevstva i Mađarskog kraljevstva (1527–1848)" (1970) i "Osnovni oblici evropske srednjovjekovne države" (1981.). Objavio je i knjige: "Arhivistika" (1986.), "Povijest institucija državne vlasti u Hrvatskoj (1527–1945)" (1969.), "Istarske studije". Osnovni nacionalni problem istarskih hrvata i Slovenaca u drugoj polovini XIX stoljeća i početkom XX stoljeća" (1975.), "Povijest institucija državne vlasti Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije" (1985.), "Povijest država i prava na području SFRJ" (1986., 1988.), "Valorizacija konvencionalne i nekonvencionalne arhivske građe u teoriji i praksi" (1986.) i "Rukopisna ostavština Vjekoslava Spinčića. Inventar." (1993., koautor).

Prof. dr. Ivan Beuc dao je znatan prilog na nekoliko područja – arhivistici, arhivskoj službi, pravnoj povijesti, historiografiji, obrazovanju arhivista i pravnika u Hrvatskoj. Osobito će biti upamćen i po rezultatima rada u Istri, Kvarnerskom primorju i Gorskom kotaru, i to kao jedan od glavnih utemeljivača arhivske službe i historiografije; to je tim važnije istaknuti jer hrvatska historiografija Istre do 1945, a dijelom i Rijeke nije postojala, a arhivska služba bila je tek u počecima.

Petar Strčić

Akademik LJUBO BOBAN (1933.–1994.)*

U hrvatskoj historiografiji – odmah na početku treba reći – ima više povjesničara koji su svojim objavljenim radovima, svojim djelom u nastavi povijesti i svojim osobitim organizacijskim sposobnostima znatno pridonijeli da objektivna, napose znanstvena misao u znatnoj mjeri pridonese uspješnome razvoju te naše historiografije. Među takvim ličnostima osobito se ističu, npr., Tadija Smičiklas, Jaroslav Šidak, Grga Novak, Bernard Stulli, a dijelom i Mijo Mirković – pored nekih drugih. Time, naravno, ni najmanje ne umanjujem zasluge ostalih, neimenovanih povjesničara, ali doista je rijetkost u historičara otkriti i znanstveni i nastavno-prosvjetni, i organizacijski talent, i sve te tri osobitosti uspješno iskoristiti ne samo u osobnu afirmaciju već i u afirmaciju znanosti naroda kojemu ta ličnost pripada. A bez sumnje – takva je ličnost bio i akademik Ljubo Boban.

O Bobanu se zna veoma mnogo, za razliku od mnogih drugih naših povjesničara, i to zato što se nije držao osame svoga radnoga prostora, prepuštajući svoje znanstvene pronalaskе i ocjene sudbini jače, u načelu oskudne historiografske riječi u nas. Naime, nije izbjegavao istupanje u javnosti, a nije imao – u našoj historiografiji uobičajen – suzdržljiv odnos prema izricanju javne kritičke riječi. Baš obratno – Boban je bio ne samo snažna/silovita ličnost već i čovjek veoma otvorenoga značaja; ta otvorenost bila je, međutim, tako jasno i iskreno, tako plastično oertana da mu oponenti – a tih je bilo veoma mnogo – praktički nisu mogli ništa, i to upravo zbog sadržaja Bobanovih istupa. Jer, argumenti kojima se služio bili su po vrijednosti sveopćega, humanističkoga karaktera – istinoljubivi, a, usto, veoma precizni i jasni, upravo – razoružavajući. A u znanstvenome pristupu problemima – to su bili argumenti bazirani na činjeničnoj osnovi, na vrelima svima dostupnim ili onima koje je povjesničarsko/istraživačkoj i drugoj javnosti sam učinio (prvi) šire dostupnima.

* Kao predsjednik Društva za hrvatsku povjesnicu autor je govorio o akademiku Lj. Bobanu na Kome-moraciji održanoj na Filozofskom fakultetu.

H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

IZDAVAČ: Društvo za hrvatsku povjesnicu

REDAKCIJSKI ODBOR

Mirjana GROSS, Zagreb

Ivan KAMPUŠ, Zagreb

Tomislav RAUKAR, Zagreb

Petar STRČIĆ, Zagreb

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Ivan KAMPUŠ

TAJNIK REDAKCIJE

Ivica PRLENDER

LEKTOR

Branko ERDELJAC

Adresa uredništva:

Društvo za hrvatsku povjesnicu

Zagreb, Odsjek za povijest, Filozofski fakultet

Ul. Đure Salaja 3

Narudžbe šaljite na navedenu adresu

Cijena ovog broja iznosi 100 kuna

Izdanje časopisa sufinancira

Ministarstvo znanosti i tehnologije Republike Hrvatske

Slog i prijelom na kompjutoru: DENONA, Pergošićeva 8 – Zagreb

Tisak: KRATIS, Vrapčanska 15 – Zagreb, svibanj 1995.

Uvez: GRAFOUVEZ, HBZ 41 – Velika Gorica